

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 824/2015-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. decembra 2015 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti AQUAPLAST, s. r. o., *Pekárska 11, Trnava*, a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], právne zastúpených Advokátskou kanceláriou Michal Bouška s. r. o., *Vajnorská 98/D, Bratislava*, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodcovským rozsudkom sp. zn. OS 19/2014 z 2. mája 2014 Obchodného súdu, stáleho rozhodcovského súdu zriadeného spoločnosťou Obchodný súd s. r. o., *Janka Kráľa 7, Banská Bystrica*, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti AQUAPLAST, s. r. o., a [REDACTED] o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. júla 2014 doručená sťažnosť spoločnosti AQUAPLAST, s. r. o., *Pekárska 11, Trnava* (ďalej len „sťažovateľka“), a [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“, spolu len „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú

právnú ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodcovským rozsudkom sp. zn. OS 19/2014 z 2. mája 2014 Obchodného súdu, stáleho rozhodcovského súdu zriadeného spoločnosťou Obchodný súd s. r. o., Janka Kráľa 7, Banská Bystrica (ďalej aj „rozhodcovský súd“), tým, že rozhodcovský súd neprerušil konanie, keď bolo začaté konanie o reštrukturalizácii sťažovateľky, hoci zákon takéto prerušenie explicitne prikazuje aj rozhodcovským súdom.

2. Ústavný súd považuje v prvom rade za podstatné vyjadriť svoj právny názor k možnosti prieskumu rozhodnutí rozhodcovských súdov.

3. Sťažovatelia uvádzajú (bod 3 - 12 uznesenia), že napadnutý *rozhodcovský rozsudok bol vydaný v rozhodcovskom konaní žalobcu spoločnosti WOODCOTE Slovakia, s. r. o., Stará Vajnorská 37, Bratislava (ďalej len „žalobca“), proti sťažovateľom ako žalovaným. Namietané porušenie už označených práv sťažovateľov spočíva v tom, že po povolení reštrukturalizácie spoločnosti AQUAPLAST, s. r. o., teda po tom, ako zo zákona došlo k prerušeniu rozhodcovského konania pred rozhodcovským súdom, rozhodcovský súd túto skutočnosť nerešpektoval, ale v rozhodcovskom konaní napriek tomu pokračoval a vydal rozhodcovský rozsudok.*

4. *Rozhodcovský súd tak podľa sťažovateľov v rozhodcovskom konaní, ktorého boli účastníkmi, konal inak, ako v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanovuje zákon, protirečil tak príkazu ústavnej normy obsiahnutej v čl. 2 ods. 2 ústavy, čím porušil označené práva sťažovateľov.*

5. *Žalobca podal 3. februára 2014 rozhodcovskému súdu žalobu proti sťažovateľom. Okresný súd Trnava (ďalej len „okresný súd“) uznesením sp. zn. 25 R 2/2014 z 31. marca 2014, ktoré bolo uverejnené v Obchodnom vestníku č. 67/2014 dňa 7. apríla 2014, rozhodol o začatí reštrukturalizačného konania voči sťažovateľke. Následne okresný súd uznesením sp. zn. 25 R 2/2014 z 23. apríla 2014, ktoré bolo uverejnené v Obchodnom vestníku č. 82/2014 dňa 30. apríla 2014, rozhodol o povolení reštrukturalizácie sťažovateľky. Podľa ustanovenia § 199 ods. 9 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení*

neskorších predpisov (ďalej len „ZKR“) sa predmetné uznesenie okresného súdu o povolení reštrukturalizácie sťažovateľky považuje za doručené (zverejnené) 1. mája 2014 a týmto dňom nadobudlo právoplatnosť.

6. Rozhodcovský súd 2. mája 2014 vydal a 21. mája 2014 doručil sťažovateľom rozhodcovský rozsudok (tak vydanie rozhodcovského rozsudku, ako aj jeho doručenie sťažovateľom nasledovalo až po povolení reštrukturalizácie sťažovateľky), ktorým zaviazal sťažovateľov na zaplatenie tam stanovených súm s úrokmi z omeškania.

7. Sťažovatelia odvodzujú právomoc ústavného súdu, vychádzajúc z nálezu sp. zn. III. ÚS 162/2011, pričom uvádzajú, že nemohli podať žalobu podľa § 40 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozhodcovskom konaní“), pretože namietané pochybenie rozhodcovského súdu nemožno podriaďiť pod žiaden tam uvedený dôvod.

8. Podľa ustanovenia § 118 ods. 4 ZKR súdne a rozhodcovské konania o pohľadávkach, ktoré sa v reštrukturalizácii uplatňujú prihláškou, sa povolením reštrukturalizácie prerušujú; tieto nároky možno uplatniť voči dlžníkovi len spôsobom podľa § 120 ods. 1 a § 124 ods. 4 ZKR. K povoleniu reštrukturalizácie sťažovateľky došlo 1. mája 2014. Rozhodcovský súd vydal rozhodcovský rozsudok 2. mája 2014 a následne ho doručil sťažovateľom 21. mája 2014.

9. Povolením reštrukturalizácie sťažovateľky 1. mája 2014 došlo zo zákona (*ex lege*) k prerušeniu rozhodcovského konania pred rozhodcovským súdom. V otázke prerušenia rozhodcovského konania (z dôvodu povolenia reštrukturalizácie sťažovateľky) bol ZKR v pozícii osobitného zákona *lex specialis* vo vzťahu k akejkoľvek právnej úprave upravujúcej konanie pred rozhodcovským súdom (ZKR, Občianskeho súdneho poriadku, príp. rokovací poriadok rozhodcovského súdu). Výraz „súdne a rozhodcovské konania... sa povolením reštrukturalizácie prerušujú“ vyjadruje zákonný imperatív, ktorým je každý súd vrátane akéhokoľvek rozhodcovského súdu viazaný a nemôže sa od neho odchýliť (*mutatis mutandis* I. ÚS 368/08).

10. Nie je relevantné, že v rozhodcovskom konaní pred rozhodcovským súdom vystupovali ako žalovaní obaja sťažovatelia, pričom k povoleniu reštrukturalizácie došlo len vo vzťahu k sťažovateľke. Rozhodcovské konanie je jednotné, ak došlo k jeho prerušeniu zo zákona (*ex lege*) pre povolenie reštrukturalizácie sťažovateľky, tak prerušenie rozhodcovského konania nastalo vo vzťahu ku všetkým účastníkom, nielen vo vzťahu k sťažovateľke.

11. V prerušenom rozhodcovskom konaní nebol rozhodcovský súd oprávnený pokračovať ani meritórne rozhodnúť a vydať rozhodcovský rozsudok; výlučne vo vzťahu k sťažovateľovi by rozhodcovský súd mohol v rozhodcovskom konaní pokračovať len v tom prípade, ak by rozhodcovské konanie bolo vo vzťahu k sťažovateľke zastavené (čím by odpadol zákonný dôvod prerušenia rozhodcovského konania), napr. z dôvodu späťvzatia žaloby voči sťažovateľke zo strany žalobcu, k čomu však nedošlo.

12. Povolením reštrukturalizácie sťažovateľky došlo teda zo zákona (*ex lege*) k prerušeniu rozhodcovského konania pred rozhodcovským súdom vo vzťahu k obom sťažovateľom. Pokiaľ rozhodcovský súd túto skutočnosť nerešpektoval, a napriek prerušeniu rozhodcovského konania vydal rozhodcovský rozsudok, postupoval v rozpore so zákonom, konkrétne v rozpore s ustanovením § 118 ods. 4 ZKR, čím porušil základné právo sťažovateľov na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

13. Na základe uvedeného sťažovatelia navrhujú vydať nasledujúci nález a zároveň žiadajú pozastaviť vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku:

„1. Základné právo spoločnosti AQUAPLAST, s.r.o., sídlo: Pekárska 11, 917 01 Trnava, [REDACTED], zapísanej v obchodnom registri Okresného súdu Trnava, oddiel: Sro, vložka č.: 34016/T, a [REDACTED], [REDACTED], bydlisko: [REDACTED], [REDACTED], na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodcovským rozsudkom Obchodného súdu, stáleho rozhodcovského súdu zriadeného spoločnosťou Obchodný súd s.r.o., Janka Kráľa 7, 974 01 Banská Bystrica, [REDACTED], sp. zn. OS 19/2014 zo dňa 02.05.2014, porušené boli.

2. *Rozhodcovský rozsudok Obchodného súdu, stáleho rozhodcovského súdu zriadeného spoločnosťou Obchodný súd s.r.o., Janka Kráľa 7, 974 01 Banská Bystrica, [REDACTED], sp. zn. OS 19/2014 zo dňa 02.05.2014, sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.*

3. *Obchodný súd, stály rozhodcovský súd zriadený spoločnosťou Obchodný súd s.r.o., Janka Kráľa 7, 974 01 Banská Bystrica, [REDACTED], je povinný uhradiť spoločnosti AQUAPLAST, s.r.o. a [REDACTED] náhradu trov právneho zastúpenia v sume 418,08 € na účet Advokátskej kancelárie Michal Bouška s.r.o., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“*

II.

14. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

15. Z citovaných ustanovení zákona o ústavnom súde vyplýva, že jedným zo základných dôvodov odmietnutia sťažnosti je aj nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie. Ustanovenie § 51 ods. 1 zákona o ústavnom súde po novele zákonom č. 353/2014 Z. z. znie: „Účastníci konania sú sťažovateľ a orgán verejnej moci, proti

ktorému sťažnosť smeruje.“ Touto novelou sa explicitne ustanovila norma, ktorá už bola predtým prítomná v právnom poriadku, pretože vyplývala z podstaty ochrany ľudských slobôd a z podstaty ústavnej sťažnosti (II. ÚS 128/95). Aj z uvedeného vyplýva, že ústavný súd môže v ústavnej sťažnosti preskúmať len akty orgánov verejnej moci. Nedostatok právomoci preskúmať iné než mocenské akty je tu procesnou reflexiou (vertikality) zmyslu ústavnej sťažnosti a ústavného súdu vôbec, a tým je ochrana ľudských slobôd pred verejnou mocou.

16. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti bolo teda úlohou ústavného súdu predovšetkým posúdiť to, či môže preskúmať namietané porušenie základných práv rozhodcovským súdom zriadeným podľa zákona o rozhodcovskom konaní.

17. Sťažovatelia, jednotlivci, už na ústavnom súde spochybnili ústavnosť postupu a rozhodnutí rozhodcovských súdov zriadených podľa zákona o rozhodcovskom konaní. Ústavný súd niektoré sťažnosti proti rozhodnutiam týchto súdov prijal na ďalšie konanie. (II. ÚS 155/2015), a dokonca zrušil takéto rozhodnutia. Vychádzal pritom hlavne z absencie iných opravných prostriedkov (III. ÚS 547/2013). Každopádne ústavný súd v zásade nespochybnil privátnu, nie-mocenskú povahu rozhodcovských súdov.

18. Ústavný súd už v konaní vedenom pod sp. zn. II. ÚS 432/2015 naznačil, že má silné pochybnosti o tom, či je možné preskúmať rozhodnutia rozhodcovských súdov, a to bezvýnimočne. Z tohto dôvodu uznesením z 11. novembra 2015 práve v konaní o predmetnej veci 1. FC Tatran predložil návrh („*Schvaľuje a predkladá plénu návrh stanoviska k zjednoteniu právneho názoru II. senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky a odchylného právneho názoru III. senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky vysloveného v náleze III. ÚS 162/2011 z 31. mája 2011 a v náleze III. ÚS 547/2013 z 19. februára 2014.*“) na zjednotenie plénu ústavnému súdu. Plénum uznesením sp. zn. PLZ. ÚS 5/2015 z 18. novembra 2015 prijalo stanovisko: „Ústavný súd Slovenskej republiky nemá právomoc rozhodovať o sťažnostiach proti postupu alebo rozhodnutiam rozhodcovských súdov.“ V zjednocujúcom rozhodnutí je v prehľade prebiehajúcich vecí proti rozhodcovským súdom uvedená aj predmetná vec. Na základe § 6 zákona o ústavnom súde je senát v ďalšom konaní viazaný uznesením pléna ústavného súdu. Plénum v uznesení

sp. zn. PLz. ÚS 5/2015 uviedlo, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach proti postupu alebo rozhodnutiam rozhodcovských súdov je vylúčená z povahy vecí, keďže rozhodcovské súdy nie sú orgánmi verejnej moci. Účinným (hmotným) právnym prostriedkom proti rozhodcovským rozsudkom je vždy žaloba o zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 40 zákona o rozhodcovskom konaní.

19. Pretože sťažovatelia označili za odporcu Obchodný súd, stáleho rozhodcovského súdu zriadeného spoločnosťou Obchodný súd s. r. o., ktorý nie je orgánom verejnej moci, ústavný súd nemá právomoc na prerokovanie sťažnosti, a preto ju musí odmietnuť.

20. S prerokúvanou vecou môže súvisieť myšlienka vyjadrená v zjednocovacom uznesení sp. zn. PLz. ÚS 5/2015, podľa ktorej jestvujú právne názory, že škody spôsobené v rozhodcovskom konaní, a to nielen finálnym rozhodnutím, sú žalovateľné tak, že zriaďovatelia rozhodcovských súdov či rozhodcovia sami (ide o delikátnu rovnováhu medzi občianskoprávnou zodpovednosťou a jurisdikčnou autonómiou) môžu byť teoreticky odporcami v civilnom konaní (porov. v kontexte uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obdo 20/2011). To je však priestor pre všeobecné súdy.

21. Ústavný súd prikladá k predmetnému uzneseniu aj stanovisko sp. zn. PLz. ÚS 5/2015.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. decembra 2015